

Klima- og miljødepartementet,
postmottak@kld.dep.no

Deres ref:
24/3557

Vår ref:
24/01785

Bergen, 23/12/2024

Høring - forslag om endring av klimaloven: Regjeringens forslag til Norges nye klimamål for 2035.

Viser til brev fra Klima- og miljødepartementet datert 01/10/2024 Ref 24/3557

Vedlagt oversendes høringssvar fra Havforskningsinstituttet

Vennlig hilsen

Geir Lasse Taranger
Forskningsdirektør

Frode Vikebø
Programleder

Brevet er godkjent elektronisk og sendes uten underskrift. Innholdet er godkjent faglig gjennom prosess for rådgivning

Høring- forslag om endring av klimaloven: Regjeringens forslag til Norges nye klimamål for 2035.

Peter Haugan, Mette Skern-Mauritzen, Frode B. Vikebø og Linn Cecilie Wathne.

Havforskningsinstituttet
2024

Høring - forslag om endring av klimaloven: Regjeringens forslag til Norges nye klimamål for 2035.

Regjeringen ber om innspill til Norges nye klimamål for 2035 og hvordan målet skal utformes. Det vil medføre endring av dagens klimalov (<https://www.regjeringen.no/contentassets/4520a7adcd124d189da163646547acdc/horingsnot-at-norges-nye-klimamal-for-2035.pdf>). Frist for høringssvar er 1. januar 2025.

Norge skal bli lavutslippssamfunn i 2050. Forslaget innebærer å lovfeste en ambisjon om mellom 55-80 % kutt i klimagassutslipp sammenlignet med 1990.

I det påfølgende kommenterer HI dokumentet som er lagt ut for høring i kronologisk rekkefølge. En generell kommentar er likevel at Norges avhengighet av marine ressurser for verdiskapning, og dermed sårbarhet for klimaendringenes påvirkning på marine økosystemer og ressurser, er underkommunisert i høringsnotatet. Likeledes er betydningen av marine økosystem i karbonkretsløp og CO₂-opptak underkommunisert.

s.3: «For å få belyst grundig kostnads- og nytteeffekter ved ulike ambisjonsnivå ber regjeringen særskilt om synspunkter på hvilket ambisjonsnivå et nytt klimamål bør ha og hvorfor, inkl. om konsekvensene av måltallet, innenfor det brede spennet 55 prosent – 80 prosent utslippsreduksjon innen 2035.»

Klimaendringer skjer samtidig med andre endringer i natur som tap av naturmangfold, arealpåvirkning og forurensing. Vi ser en akselererende samlet menneskelig påvirkning på marine økosystemer – spesielt på kyst – gjennom bruk av ulike økosystemtjenester. Dette svekker økosystemenes evne til å motstå pågående klimaendringer og yte tjenester av stor betydning for verdiskapning, som for eksempel fiskeri og akvakultur. Høy ambisjon mht. kutt i klimagassutslipp er tilrådelig både for å unngå ytterligere klimapress på marine økosystemer og med det øke sannsynligheten for at struktur og funksjon opprettholdes, og at essensielle økosystemtjenester også i fremtiden er tilgjengelig for verdiskapning.

s.4: «Dette innebærer at Norge vil bli noen måneder forsinket med innmeldingen under Parisavtalen, hvor landene har en frist om å melde inn nye klimamål innen 10. februar 2025.»

Det har lenge vært kjent at fristen for å melde inn nye klimamål er 10. februar 2025 – dette ble bestemt alt ved inngåelse av Parisavtalen i 2015. Som ressursrikt industriland er det viktig - som det står i høringsnotatet – at vi går foran og overholder tidsfrister for å synliggjøre høy prioritering av kutt i klimagassutslipp og internasjonal koordinering.

s.4: «*Ekstremvær medfører ny risiko og kostnader ...*»

Dette er korrekt, men det er også viktig å påpeke at selv den jevne bakenforliggende globale temperaturøkningen – og forsterkningen av denne mot høye breddegrader som omtales i høringsnotatet – kan bringe komplekse marine økosystemer over vippepunkter. Det kan i tur og brå endringer i økosystemtjenester som høstingspotensial og egnethet for matproduksjon -. Dette kommer i tillegg til effekter av ekstremhendelser.

s.5: «*I tillegg vil de nasjonalt fastsatte bidragene utgjøre en progresjon fra forrige mål og være uttrykk for landets høyeste mulige ambisjon i henhold til artikkel 4.3.*»

Ettersom addisjonelle opptak i skog- og arealbrukssektoren skal regnes med i måloppnåelsen bør Norge styrke kunnskapsutvikling om potensial for opptak av klimagasser fra natur – inkludert påvirkning fra mennesker gjennom bruk av økosystemtjenester. Feks kan tareskog restaureres og bevares slik at CO₂ opptak og innlagring gjennom sedimentering ved bladfelling øker? Kan økosystemer bli mer klimarobuste gjennom feks optimal fordeling av bevaring og bruk slik at CO₂ opptak øker?

s.7: «*Skog- og arealbruk er inkludert i det økonomidekkende målet, men det er kun addisjonelle opptak og utslipp i skog- og arealbrukssektoren som regnes inn mot måloppnåelsen. Det vil si effekten av nye tiltak på opptak og utslipp i skog- og arealbrukssektoren. Det gjenstår å avklare den konkrete regnemethoden.*»

Tilvekst av skog og opptak av CO₂ er avtagende – kun 18 millioner tonn ble tatt opp i 2022 sammenlignet med 32 millioner tonn i 2010. For at addisjonelle opptak og utslipp skal beregnes korrekt gitt en bevegelig referanse er det nødvendig å forstå og kunne predikere hvordan opptak ville være uten tiltak. Nødvendige ressurser og aktiviteter må settes i gang for å sikre dette, også for den marine arealbrukssektoren.

s.12: «For å oppnå netto nullutslipp CO2 globalt i 2050 vil det derfor være nødvendig å sørge for permanent fjerning av karbon fra atmosfæren. Dette kan gjøres gjennom skogplanting, bioenergi med CO2-håndtering, karbonlagring i landbruksjord og ved hjelp av teknologi som fanger CO2 direkte fra luften. Skogplanting, forbedret skogforvaltning, skogsjordbruk, jordoppbyggende driftspraksis og karbonlagring i jord er de eneste karbonfjerningsmetodene som er i utstrakt bruk i verden i dag.»

Her er det naturlig å peke på den økende kunnskapen om og interessen for *marine Carbon Dioxide Removal (mCDR)*. Med store havområder og viktige økosystemer bør vi både forstå mulige konsekvenser av andre lands mCDR ambisjoner og utrede mCDR selv for egne farvann jfr. «høyeste mulige ambisjon». På UNFCCC Ocean and Climate Change Dialogue i år kom det igjen tydelig fram at havet spiller en nøkkelrolle for å nå klimamålene. I 'Ocean Panel progress report 2024' ble det rapportert at 10 medlemmer har inkludert, eller har planer om å inkludere, blå karbon bevaring og restaurering i sine planer. Havforskningsinstituttet foreslår at Norge tilsvarende ser nærmere på inkludering av blå skog i våre klimatiltak.

s.3: «Det bes om innspill på om Norge bør ha et delmål om innenlandske ambisjoner, og hvordan dette eventuelt bør formaliseres, herunder fordeler og ulemper ved et eventuelt delmål og andre løsninger.» Og s.14: «Antallet tilgjengelige kvoter i kvotesystemet strammes gradvis inn over tid i tråd med EUs fastsatte klimamål.»

Med økende klimaendringer og -effekter vil mer klimavennlig produksjon oppnå konkurransefortrinn overfor klimabeviste forbrukere og være i tråd med internasjonale krav til produksjon som ESG og EU taksonomi. I tillegg vil prisen for å utsette klimatiltak innen ulike sektorer gå stadig oppover og redusere verdiskapning gjennom stadig økende kostnad for klimakvoter.

s.17: «I lovforslaget foreslås det at Norge kan samarbeide om utslippsreduksjoner med land under Parisavtalens artikkel 6 for å oppfylle klimamålet for 2035. Dette vil også kunne omfatte samarbeid med andre land knyttet til å fange og lagre CO2 på norsk sokkel.»

Med økende omfang av CO2 lagret på norsk sokkel øker også faren for lekkasje og negativ påvirkning på det marine miljøet. Det bør prioriteres kunnskapsutvikling for både overvåkning og avdekking av økosystemeffekter ved ulike utslippsscenarioer for å avdekke mulige tiltak og nødvendig beredskap.

s.18: «Opptaket kan styrkes vesentlig. Tidligere anslag har vist potensial på 6,5-8 millioner tonn CO₂-ekvivalenter²² årlig mot år 2100 ved implementering av ulike skogtiltak. I tillegg kommer effekten av planting av skog på nye arealer som er en vesentlig del av sektorens potensial.»

Som det sies på s.4: «Naturen på land og i havet leverer økosystemtjenester slik som å binde og lagre karbon.» Mao., det vil være naturlig å trekke «blå skog» og «blått karbon» inn i denne diskusjonen. I Norge er tare-restaurering og -bevaring høyaktuell og kan bidra til økt CO₂ binding. Endepunktet for lagring av «blått karbon» i dyp bløtbunn og stadig økende kunnskap om betydningen av dette bør også fremheves.

s.20: «En skissert lineær utvikling i utslippsmålene fra 2030 til 2050 gir et punkt på i underkant av ca. 65²⁴ prosent utslippsreduksjon i 2035. Det kan imidlertid være flere måter å komme fra 2030 til 2050 på, som er avhengig av en rekke forhold og vurderinger. Det knytter seg blant annet til hvilken politikk og hvilke virkemidler som tas i bruk for å nå målet, og hvor mye av målet som skal oppfylles gjennom nasjonale utslippsreduksjoner og/eller i samarbeid med andre land.»

Dersom en velger å oppfylle klimamålsetninger på andre måter enn nasjonale tiltak kan det svekke insentivene til å drive kunnskapsutvikling på potensial for naturbaserte tilnærminger i Norge og forskyve krav til hjemlig omstilling i tid ettersom taket for EUs ETS gradvis reduseres. Dette oppsummeres for øvrig godt i siste avsnitt s.22.

s.21: «Miljødirektoratet anbefalte at Norge melder inn et mål om å redusere utslipp i 2035 tilsvarende minst 80 prosent av nasjonale utslipp i 2035, hvor målet kan oppfylles både gjennom nasjonale utslippsreduksjoner og ved bruk av kvotekjøp.»

Her skal det selvsagt være en reduksjon i 2035 på 80 % sammenlignet med 1990.